

Ukrainian Orthodox Church of Canada Українська Православна Церква в Канаді L'Église orthodoxe ukrainienne du Canada

[Home Page](#) | [Listing of Articles](#)

**Св. Олексій, Митрополит і
Чудотворець Київський і всієї
Русі**

**St. Alexis, Metropolitan and
Wonderworker of Kyiv and all Rus'**

Fr. Ihor Kutash - о. Ігор Куташ
kutash@unicorne.org

«Це понад мої сили, але я вірю, що Бог.
Який подає зір сліпцям, також мені
допоможе.»

На 18-го жовтня за григоріанським календарем (цебто 5-го жовтня за юліанським) ми святкуємо пам'ять трьох Митрополитів Київських: Свв. Петра, Олексія та Йони. Вони провадили свою паству в дуже складних часах наїздів та окупації їхніх земель монголами, через що вони мусіли своє архипастирське служіння, під юрисдикцією Патріарха Константинопольського, виконувати з міста Москви, таким чином даючи основу Церкві Російській.

Св. Йона був останнім Митрополитом, що проживав у Москві а носив титул Київського. Він народився в м. Галіч в області Костромській. Це місто прийняло свою назву від міста Галича в західній Україні, яке своє ім'я надало й Галичині. А Св. Петро народився на Волині в Україні. Св. Олексій був сином боярина Федора Б'яконта, який перенісся в Москву з Чернігова в Україні і заснував княжі роди Плещеевих та Ігнатієвих.

Олексій народився в р. 1293 (деякі джерела подають інші дати) і його охрестили

“This is beyond my powers, but I believe
that God, Who gave sight to the blind, will also
aid me.”

On October 18 on the Gregorian calendar (which is October 5 on the Julian), we celebrate the memory of three Metropolitans of Kyiv, Sts. Peter, Alexis and Jonah, who led their flock in very difficult times of Mongol invasions and occupation of their lands, which made it necessary for them to exercise their archpastoral ministry, under the jurisdiction of the Patriarch of Constantinople, from the city of Moscow, thereby laying the foundations for the Church of Russia.

St. Jonah, who was the last Metropolitan living in Moscow to bear the Kyivan title, was a native of Galich in the Kostroma oblast, a city which took its name from the city of Halych in western Ukraine, which gave Halychyna its name. St. Peter was a native of Volyn' in Ukraine. St. Alexis was the son of the boyar, Theodore Byakont, who had moved to Moscow from Chernihiv in Ukraine and founded the princely Pleshcheyev and Ignatiev families.

Born in 1293 (some sources give other dates), Alexis was baptized Eleutherius (the word “eleftheria” in Greek means “freedom”). The

Елевферієм (грецьке слово «елевтерія» означає «свобода»). По народному це ім'я – «Ольфер» (по російському – «Альфер»). Отож згідно з традицією, що Монах при пост ризи приймає нове ім'я, яке починається першою буквою попереднього імені, Ольфер став Олексієм (по російському – Алексій).

Хлопчина був здібний до науки, але як і більшість хлопців він також любив гратися. Одного разу, коли йому було 12 літ він ловив пташки. При цьому й заснув і почув Голос, що звернувся до нього вживаючи його майбутнє ім'я чернече: «Олексію! Чому ти трудишся на даремно? Ти ж маєш ловити людей.» Хлопець став ще більш поважним після цього і в віці 15 літ вирішив, що він при першій можливості піде в Монастир.

Отож і вступив у Богоявленський Монастир у Москві в р. 1320 і став побожним, посвяченим та послушним ченцем. Митрополит Київський, Феогност, наступник Св. Петра, що, як і той, проживав у Москві, звернув увагу на енергійність, талант і духовні дари молодого Ченця і вибрав його допомагати йому в його важкому архиастирському служінню.

З часом він висвятив його на Митрополит м. Володимира на ріці Клязмі. Через декілька літ у р. 1354 сам Олексій став наступником Феогноста, як Митрополит Київський. Він подався в Константинополь, щоб Патріарх вирішив юрисдикційну незгоду поміж ним і Митрополитом Романом Литовським про землі Русі. Західня частина, яка включала й Україну покорялася Князю Ольгерду Литовському, а над східньою й північною володів Князь Московський, як васаль Хана Монгольського. Місія Олексія була вдачною бо ж Патріарх Каліст затвердив його, як Архиепископа (за практикою Візантії титул Архиепископа перевищує титул Митрополита) Києва і всієї Русі, та навіть назвав його Екзархом патріаршим.

Коли Св. Олексій повертався зі своєї місії зірвалася велика буря і корабель мав потопати. Олексій обіцяв побудувати Храм у честь Святого на чий день корабель успішно причалить до порту. Це настало на 16/29 серпня – в День

colloquial Ukrainian version of the name is "Ol'fer" (in Russian "Al'fer"). Hence in keeping with the tradition that, upon receiving monastic tonsure, the Monk takes a new name beginning with the first letter of the former name, Ol'fer became "Oleksiy" (Russian – "Alyeksey"), which is commonly rendered as "Alexis" in English.

The lad was studious, but like most boys, also like to play. One day as he was catching birds, at the age of 12, he dozed off and heard a voice address him by the name he was to take as a monk: "Alexis! Why do you toil in vain? You are to be a catcher of people." The lad became very serious after this and, at the age of fifteen, decided that he would indeed enter a Monastery as soon as he could.

Accordingly, he entered the Theophany Monastery in Moscow in 1320 and became a devout, dedicated and obedient monk. The Metropolitan of Kyiv, Theognostus, successor of St. Peter and like him living in Moscow, noted the energy, talent and spiritual gifts of the young Monk and chose him to aid him in his demanding archpastoral ministry.

Eventually he ordained him as Metropolitan of Vladimir-on-the-Klyaz'ma-River. Several years after, in 1354, Alexis himself succeeded Theognostus as Metropolitan of Kyiv. He then traveled to Constantinople to have the Patriarch resolve a jurisdictional dispute between himself and Metropolitan Romanus of Lithuania over the lands of Rus', the western portion of which (including Ukraine) was under the rule of Knyaz' Algirdas of Lithuania, while the eastern and northern part was ruled by the Knyaz' of Moscow as a vassal of the Mongol Khan. Alexis' mission was successful for Patriarch Callistus confirmed him as Archbishop (according to the Byzantine practice the title "Archbishop" is higher than that of "Metropolitan") of Kyiv and all Rus', even naming him Exarch of the Patriarchate.

As St. Alexis was returning from this mission there was a major storm and the ship was in danger of sinking. Alexis vowed to build a Church in honour of the Saint on whose day the ship would successfully come ashore. This came

Нерукотворного Спаса і Олексій побудував Храм у Москві в честь цього Празника.

Один з найважчих іспитів настав, коли Хан Чанибек покликав його в Золоту Орду, щоб вилікував його дружину Таньдулу, яка осліпла. Св. Олексій прибув в Орду та сказав Ханові: «Це понад мої сили, але я вірю, що Бог. Який подає зір сліпцям, також мені допоможе.» Господь поблагословив віру Свого слуги і Таньдула прозріла. Це чудо дуже допомогло його пастві, коли він знову мусів піти в Золоту Орду до наступного Хана, Бердибека, який може й був відповідальним за вбивство свого батька, щоб змилювався над його паствою. Таньдула пригадала Божу милість до неї, що прийшла через святого Владику й допомогла переконати свого сина облегшити надмірний тягар податків, яких він був наложив на народи Русі. [Ми помістили тут картину, яку намалював сучасник Тараса Шевченка, Яків Федорович Капков (1816-1854), також як і він - звільнений кріпак, на тему оздоровлення Таньдули Молитвою Св. Олексія].

Ерудичія, завзятість та мозольна праця Митрополита Олексія здобули йому серця всіх народів Русі. Коли він упокоївся в Бозі 12/25 лютого 1377 р., доглянувши за канонізацією свого попередника, Св. Петра, він за собою залишив багато Храмів та Монастирів, і в одному з них і був похоронений, тобто в Монастирі Чудівському. Цей Монастир був присвячений **Чуду Архангела Михаїла в Хонах**, що відбулося в відповідь на Молитви Св. Архипа, і ним спаслися Християни від потопу, якого пустили на них вороги Христа, і то за посередництвом Архангела Михаїла, який відвернув його.

Св. Олексій, своїми Молитвами та ревним служінням, також відвернув багато зла пущеного проти його пастви. Він залишив спадок листів, бесід та перекладів. Його переклади з мови грецької та Євангелії написані його ж рукою зберігалися століттями в Монастирі Чудівському. На жаль його закрили більшовики в 1918 р. а до 1929 р. його цілком знищили. Мошці Св. Олексія, що там спочивали – єдині, що залишилися, бо ж їх перенесли в

about on August 16/29 – the Day of the Icon-not-Made-by-Hands (“Nerukotvornoho Spasa”) and Alexis had a Church built in Moscow in honour of this Feast.

One of St. Alexis’ greatest challenges came when he was summoned by the Khan of the Golden Horde, Jani Beg, to heal his wife, Taidula, of her blindness. St. Alexis travelled to the Horde and told the Khan: “This is beyond my powers, but I believe that God, Who gave sight to the blind, will also aid me.” The Lord honoured the faith of His servant and Taidula regained her sight. This miracle stood his flock in good stead when he had to travel again to the Horde to the next Khan, Berdi Beg, who may have had his own father assassinated, to seek mercy. Taidula recalled God’s mercy extended to her through the saintly Bishop and helped persuade her son to lighten the unbearable burden of taxation he had placed upon the people of Rus’. [We have reproduced here the painting by Yakov Fyodorovych Kapkov (1816-1854), a freed serf who was a contemporary of Taras Shevchenko, of the healing of Taidula through the prayers of St. Alexis].

The erudition, determination and hard work of Metropolitan Alexis won him a special place in the hearts of all the peoples of Rus’. When he reposed on February 12/25, 1377, having seen to the canonization of his predecessor, St. Peter, he left a legacy of Churches and Monasteries and was buried in one of them, the Chudov Monastery. It was dedicated to the **Miracle of the Archangel Michael at Chonae** in response to the prayers of St. Archippus, by which Christians had been saved from a flood directed against them by enemies of Christ, through the intervention of the Archangel Michael who diverted it.

St. Alexis, too, diverted many evils directed against his flock through his prayers and zealous ministry. He bequeathed a legacy of letters, lectures and translations. His translations from the Greek and gospels written by his own hand were kept in the Chudov Monastery for centuries. Alas, the Monastery was closed by the Bolsheviks

Успенський Собор а потім в інший Храм у Москві. А безцінні рукописи, між якими були й переклади Св. Олексія з грецької, перенесли до Державного Музею Історії. А на місці, де колись стояв Монастир, спорудили школу для офіцерів Червоної Армії.

Молитвами Св. Олексія, Митрополита Київського і всієї Русі, нехай Господь відверне численні терпіння, які загрожують його вірним у землях колишньої Русі, і принесе спокій та злагоду, в якій зберігатимуться і ідентичність і гідність усіх у спілкуванню любові. Амінь.

in 1918 and, by 1929, was completely destroyed. The Relics of St. Alexis which had reposed there were the only ones which survived by being moved to the Church of the Dormition and then to another Church in Moscow. The priceless manuscripts which included St. Alexis' translations from the Greek written in his own hand were moved to the State Historical Museum. An officer's school for the Red Army was erected on the spot where the Monastery once stood.

Through the prayers of St. Alexis, Metropolitan of Kyiv and all Rus', may the Lord divert the many tribulations threatening faithful of his flock in the lands of Rus' and bring about peace and harmony, in which the distinctiveness and dignity of all are preserved in the bond of love. Amen.